

Ishaja vsak dan razen sobot, nedelj
in praznikov.
Issued daily except Saturdays,
Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostori:
2687 South Lawndale Ave.
Office of Publication:
2687 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 16. MAJA (MAY 16), 1940
Subscription \$6.00 Yearly
STEV.—NUMBER 97
Cena lista je \$6.00
Entered as second-class matter January 16, 1932, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Angleški letalci bombardirajo nemške komunikacijske zveze

Srdite bitke med Nemci in zavezniki na francoskem ozemlju se nadaljujejo. V Parizu pravijo, da so bile nacistične kolone vržene nazaj v protinapadu. Zunanji vojaški opazovalci trdijo, da je cilj velike nemške ofenzive okupacija francoskega mesta Calaisa, da Hitler dobi važne baze za napad na Anglijo. Nemška armada štiti bivšega kaiserja Viljema na Holandskem

LONDON, 16. maja. — Letalski minister je danes naznanil, da so angleški letalci uprizorili največje napade na nemške komunikacijske zveze vzhodno od reke Meuse, v katerih so letalci vržli več ton bomb, so trajali več ur. Bombe so razbile ceste, železniške proge v več krajih.

PARIZ, 16. maja. — Tu so poročali, da so Nemci, ki napadajo na belgijski front, naredili več luknj v trdnjavski erti po prekoračenju reke Meuse v treh krajih med Sedanom, Francijo, in Namurjem, Belgija. Na tej fronti je zavezniška armada 600,000 mož, na nemški strani 300,000 mož.

BERLIN, 16. maja. — Vrhovni poveljstvo je sinoči zapretilo, da bodo nemški letalci bombardirali Bruselj, glavno mesto Belgije. Dalje je naznanilo, da se bo ofenziva na belgijski fronti nadaljevala.

PARIZ, 15. maja. — Tu poročajo, da so bile Hitlerjeve čete, ki prodirje včeraj dvajset milj zalet na francosko ozemlje po prekoračenju reke Meuse, vržene nazaj v protinapadu. Močna francoska oborožena sila je zadržala prodirati proti vzhodu.

LONDON, 15. maja. — Letalski minister je danes naznanil, da so angleški letalci razbili z bombami več mostov nad reko Meuse v bližini Sedana, Francija. V splošnem v zraku so sestrelili 15 nemških bombnikov.

Holandska radiopostaja je naznanila, da so nemške čete vkovalke v Haag, glavno holandsko mesto, in da so holandski vojniki izročili orožje Nemcem.

BERLIN, 15. maja. — Vrhovno poveljstvo poroča, da so Nemci razbili francoski napad s tanki na belgijski fronti. Nemška oborožena sila je tudi prebila Maginotovo trdnjavo črto v sedanem sektorju.

PARIZ, 15. maja. — Francoske nemške armade so zavezovane srditi bitki na zgodovinskem bojišču pri Sedan. Bitke so se pričele, ko so Hitlerjeve čete prodrle v Francijo preko doline ob reki Meuse. Silovita kolizija med Nemci in Francozi, ki jo vodijo odločila zmago v tej vojni, je prišla po petdnevni nemški ofenzivi, ki se je pričela z nemško invazijo na Luksemburško in Belgijo in se raztegnila do Sedana. Po 24 urah, odkar so Nemci prodrli do reke, se končala razvoja zdaj na to in potem na drugo stran. Francoski vojniki večak pravijo, da je bojevanje prva faza največje bitke zgodovini.

Legenda, da se je nemška ofenziva spremenila v kampanjo, kakor je cilj je zdrobitev francoske armade na bojišču pri Sedan. Na tem bojišču je francoski cesar Napoleon III. izročil svojo glavo pruskemu kralju I. 1870 in s tem zaključil vojno. Komunikacije vrhovnega poveljstva francoske armade pravi, da so Nemci napadajo francoske pozicije s tanki, da si utreje pot sko-

ITALIJA SE OBOTAVLJA GLEDE VSTOPA V VOJNO

Nove demonstracije proti zaveznikom

JUGOSLAVIJA SE BOJI NAPADA

Rim, 15. maja. — Čeprav so se včeraj ponovno vršile demonstracije v italijanskih mestih proti Veliki Britaniji in Franciji, opazovalci situacije vseeno sodijo, da Italija ne bo stopila v vojno. Odločitev bo morda prišla čez dva tedna. To sklepajo iz tega, ker je parnik Conte di Savoia odplul iz Neaplja proti New Yorku.

Drugi, ki niso tako optimistični glede Mussolinijevih namenov, ne vidijo v odhodu parnika znamenja, da se Italija ne bo kmalu zapletla v konflikt na strani Nemčije. Ti naglašajo, da je Nemčija šla v vojno v zadnjem septembru, ko je bil njen parnik Bremen na visokem morju.

Nove demonstracije proti zaveznikom so dosegle višek v Rimu, ko so fašisti zažgali krsto, na kateri so bile angleške in francoske zastave, pred uradom angleškega poslanstva. Več tisoč fašističnih dijakov je demonstriralo proti zaveznikom in za Nemčijo pred palačami poslaništev Anglije, Francije in Nemčije. Mussolini je trikrat prišel na balkon Beneške palače na poziv demonstrantov, ki so ga pozdravljali.

Predno se se demonstrantje razpršili jih je nagovoril visok fašistični uradnik, jih pohvalil in jim čestital. Povedal jim je, da so demonstracije veličastne. Njihovi klici so bili pozivi na boj, zato morata Francija in Anglija razumeti, da Italija ne bo bit vedno zaprt v Sredozemlju.

Dasi je Francija uradno protestirala proti demonstracijam, so italijanski uradni krogi in fašistični listi protest ignorirali. Storili niso ničesar in demonstracije se nadaljujejo.

Poslaniki nekaterih držav so svetovali svojim rojakom, naj zapuste Italijo. Ameriški poslanik še ni pozval okrog 20,000 ameriških državljanov, med katerimi tvorijo naturalizirani Italijani večino, naj zapuste deželo, svetoval pa je onim, ki nimajo tehtnih vzrokov za bivanje v Italiji, naj se vrnejo v Ameriko.

Belgrad, 15. maja. — Iz zanesljivih virov poročajo, da je Jugoslavija vprašala Grčijo, ali lahko računa na njeno pomoč v slučaju italijanskega napada. Aleksander Vuksevič, jugoslovanski poslanik v Grčiji, je povedal grškemu premierju Metaksasu, da je Jugoslavija vznemirjena zaradi možnosti napada s strani Italije.

(Vest iz Sušice se glasi, da so Italijani uprizorili demonstracije pred jugoslovanskim konzulatom v Reki, na drugi strani meje.)

Anglija kupuje ameriške parnike

New York, 15. maja. — List Daily News piše, da so agentje ministrstva angleške plovbe sklenili kupčijo, da Velika Britanija dobi okrog 200 ameriških ladij in starih tovornih parnikov. Agentje so že apelirali na ameriško pomorsko komisijo, naj odobri kupčijo.

večje izgube sovražniku nego so jih sami utrpeli. Drugo poročilo iz glavnega stana angleške armade pravi, da se gibanje vojsk vrši po načrtu. Kontakti s sovražnikom so bili doseženi v več krajih in sledile so ostre bitke.

Konferenca ameriških republik

Razprava o reviziji politike

Buenos Aires, Argentina, 15. maja. — Na nujno povabilo Argentine so se začeli predstavniki 21 ameriških republik posvetovati glede sklicanja konferen-

ce, ki naj bi zaradi dogodkov in razvoja evropske vojne, razpravljala o reviziji politike nevtiralnosti, ki je bila osvojena na sestanku v Panama Cityju v preteklem letu.

Hitlerjeva invazija Holandske, Belgije in Luksemburke, izkrcanje zaveznikov črt na holandskih otokih Zapadne Indije in bojazen, da bo ameriški kontinent potegnjen v konflikt, so napotili argentinsko vlado, da je predlagala konferenco. Zunanji urad je izročil reprezentantom ameriških republik zadnje noto z naročilom, naj jo takoj pošljejo svojim vladam.

Norman Armour, ameriški poslanik v Argentini, je izjavil, da je poslal noto državnemu departmentu in bodoči korak zavisi od ameriške vlade. Če bo konferenca sklicana, bo gotovo naslovila svarilo zavezovanim državam, naj drže roke proč od ameriškega kontinenta. Komunikacije argentinske vlade se glasi: "Zavezovane države ne upoštevajo želj nevtiralcev in slednji ne morejo enforsirati nevtiralnosti, da se izognejo konfliktu. Nevtiralnost, ustvarjena za zaščito suverenitete, se je zmanjšala v obstoječih okoliščinah. Ameriške države morajo revidirati svoje stališče in računati z realnostjo, pred katero stojijo. Predlog glede sklicanja konference ni znamenje, da se bodo ameriške države zapletle v vojno. Z ozirom na nove metode agresije in sistematičnega razpleta konflikta je naloga ameriških držav, da ponovno in jasno očrtajo svoje stališče."

Amerika se bo moral kmalu odločiti

Izjava angleškega poslanika

New York, 15. maja. — Lord Lothian, angleški poslanik v Washingtonu, je v svojem govoru sinoči izjavil, da se bo morala Amerika v prihodnjih 30 dneh odločiti, ali hoče ostati osamljena in sama voditi borbo za ohranitev svobode proti diktaturam v Evropi, Aziji in Afriki. Lothian je govoril na banketu Angleške govoreče zveze v hotelu Waldorf Astoria. John W. Davis je predsedoval na banketu, na katerem je govoril tudi dr. James R. Angell, znan anglofil. Banketu so se udeležili J. P. Morgan in več drugih prominentnih oseb.

Lothian je dejal, da je v teku odločilna bitka na zapadni fronti. Hitler je napel vse sile, da izvojuje zmago v tem letu. Poslanik je napovedal poraz Nemčije.

Na konvenciji svoje škofije, ki je bila včeraj otvorena v New Yorku, je rev. William T. Manning, poglavar protestantske episkopalne škofije, dejal, da je dolžnost Amerike, da nudi svo mogočo pomoč Veliki Britaniji, Franciji in njunim zaveznicam. "Stojimo pred največjo krizo v zadnjih 2000 letih," je rekel škof, ki je tudi srdito ožigal Hitlerjevo napad na Belgijo, Holandsko in Luksemburško. Izjavil je, da ne more biti noben kristjan nevtralen v tej vojni.

Slovaki zapri mejo ob Ogrski

Balasa Gyarmat, Ogrska, 15. — Sem dospela poročila se glasi, da so Slovaki zapri mejo ob Ogrski. Da dalje pravijo, da so bili fantje in mošje v starosti 23 do 42 let pozvani v armado.

Domače vesti

Milwaukee novice

Milwaukee. — Mary Zaja, članica društva 747 SNPJ, je bila 11. maja zvečer v bližini svojega doma zavrta napadena po nekem mlademu banditu, ki jo je osuval in ji vzel ročno torbico z \$2.50 gotovine. Ranjeno so odpeljali v bolnišnico, napadalec pa še išče policija. — Poročno licenco sta vzela Frank Prašnikar in Gertrude Hypki. Svatba se vrši 25. maja v Plankiton House. Zenin je dolgoletni član društva Badgers 584 SNPJ in je izvrsten rokoborec. Društvo ima zdaj lepo priliko dobiti novo in pridno članico. Obilo sreče!

Tom Cukale poje v radiu

Chicago. — Tom Cukale, mladi slovenski tenorist, bo v družbi Louise Keleminiceve in Williama Horvata pel prihodnjo soboto, dne 18. maja, na Palandevem jugoslovanskem radioprogramu na postaji WHIP. Ta program je oddajen vsako soboto popoldne od treh do štirih. Prihodnjo soboto bodo na tem programu večinoma slovenske, hrvaške in srbske narodne pesmi. Louise Keleminic je znana hrvaška mezzosopranistka, William Horvat pa poje pri slovenskem moškem zboru Prešernu in Prešernovem kvartetu.

Vesti iz Minnesote

Duluth, Minn. — V Crosbyju je pred dnevi umrla Neža Slak, stara 63 let. Zapušta dva sina, enega v Minnesoti in drugega v Nevadi, ter hčer Nežo Tanko v Milwaukeeju, Wis. — V Evelethu je umrl John Tomljanovič, star 38 let in rojen v Ameriki. — Na priporočila Geo. Božića, predsednika nižje trgovske zbornice v Kinneyju, je zdaj v teku ustanovitev enake organizacije v Buhlu. Pri tem delu je aktiven tudi rojak William Kajfež.

Iz Pennsylvanije

Strabane, Pa. — V bolnišnici v Cannonsburgu se zdravi John Adam, član društva 138 SNPJ. — Pri družini John Duscay so dobili sinčka. Mati je članica društva 589 SNPJ in upanje je, da pride tudi mali v to družbo. — Mary Polh, članica društva 138 SNPJ, je prejela žalostno vest, da je 6. aprila t. l. v Zireh na Notranjskem umrla njena mati Marija Mlakar, roj. Latinič, stara 66 let. V Ameriki zapušta hčer, brata in sestro, v starem kraju pa moža, sina in brata. — V Braddocku, Pa., je Katarina Dolinar, članica društva 300 SNPJ, prejela žalostno vest, da je v Velesovem na Gorenjskem umrla njena sestra Mana Bukovnik. V Ameriki zapušta samo njo, v starem kraju pa moža, sina, hčer in drugo sestro.

Clevelandske vesti

Cleveland. — Včerajšnja vest v Prosveti o "smrti nesreči" 25-letnega Aleksandra Jakšića, posneto iz Ameriške Domovine z dne 13. maja, je pojasnila Enakopravnost od istega dneva, da je bil ta Jakšić ustreljen od policije, ko je bežal s štirimi drugimi mladimi fanti vred v avtu iz Youngstowna, kjer je petorica zadnja nedeljo ob pol treh zjutraj oropala neko restavracijo. Mladi clevelandski banditi, med katerimi sta bila dva Slovencev in eden Hrvat, so pri napadu na restavracijo zadelili na odpor in ubili nekega moškega ter ranili tri druge; dalje so izropali šest oseb v neki gostilni tri milje od Ravene in tamkaj ukradli dva avta. Policija jim je bila takoj za petami in vso pot od okolice Youngstowna do Clevelanda se je vršila strelna bitka med avtom s policijo in avtom z bežečimi banditi. Gonja se je končala, ko je avto z banditi treščil v neko zgradbo v Clevelandu. Eden roparjev je bil ubit med potjo, druga dva sta pa bila odvedena težko ranjena v bolnišnico, v kateri je eden

HOLANDSKA ARMADA KAPITULIRALA PRED NEMCI

Hitler dobil važne pomorske in letalske baze

HOLANDSKA VLA DA V LONDONU

London, 15. maja. — Holandska armada se je podala pred nemškimi motornimi legijami in bombniki, kar so tu priznali danes zjutraj. Povelje za ustavitve bojevanja je dal general Henri Gerard Winkelman, načelnik holandske armade. On je dejal, da je dobil oblast od svoje vlade, "da odloči glede kapitulacije in s tem ustavi prelivanje krvi."

Čeprav je dobila armada ukaz, naj se poda, so kraljica Vilijemina in člani holandske vlade, kateri načeljuje premier Derek Jan de Geer, ki se nahajajo v Londonu, naznanili, da vojno stanje med Holandsko in Nemčijo še traja. Naznanilo je prišlo iz urada holandskega poslanstva v Angliji. To pravi, da se boj, v katerem je zavezovana holandska bojna mornarica, nadaljuje v provinci Zeeland, da vključuje skupino otokov ob južnovzhodnem koncu Holandske, kjer so važne pomorske in letalske baze. Te bodo, če jih bo zasedla nemška armada, služile kot oporišča nacistični letalski sili za napade na angleška mesta.

Naznanilo o kapitulaciji holandske armade, ki ga je objavilo holandsko poslanstvo v Londonu, se glasi:

"Vrhovni poveljnik holandske armade je naslovil proklamacijo vojaštvu, naj preneha s bojevanjem. Odločitev je padla včeraj popoldne, ko so nemške čete prekoračile most pri Moerdijku in zasedle Rotterdam, ki je bil prej predmet alinea bombardiranja. Središče dežele je bilo s tem odprto sovražniku in naše čete so bile v nevarnosti obkolitve in uničenja. Sprito teh okolišnosti je vrhovni poveljnik armade uvidel, da bi bila nadaljnja borba zaman in odločil se je za kapitulacijo, da prepreči popolno uničenje dežele. V soglasju z odločitvijo holandske vlade vojno stanje med Holandsko in Nemčijo še obstaja."

Francija internirala 3000 Nemcev

Pariz, 15. maja. — Del francoske kampanje proti peti koloni je bila internacija 3000 tujcev nemškega porekla. Avstriji niso bili internirani. Naznanje no je bilo da bodo že ta teden vsi sumljivi tujci aretirani in odvedeni v koncentracijska taborišča.

Evakuacija civilistov iz egiptskih krajev

Aleksandrija, Egipt, 15. maja. — Evakuacija civilnih prebivalcev iz strateških krajev ob meji Libije, italijanske kolonije, je bila odredjena. Uradni krogi pravijo, da se hoče dežela zavarovati proti presenečenju. Potemnevanje velikih mest se nadaljuje.

teh, Slovenec Aleksander Jakšić, kmalu umrl za ranama od dveh policijskih krogel, drugi, John A. Juratovac, je pa na robu smrti. Drugi slovenski bandit, ki je bil sveda prijet, se piše Viljem Homovec in star je 24 let.

Now grob v New Yorku

Brooklyn, N. Y. — Dne 12. t. m. je umrla rojakinja Jera Tomašević, rojena v Begunjah na Gorenjskem.

Da bi odvrnila pozornost od tega, kar se je godilo, me je z levico pogladila po rami in rekla:

"Kakšen šop las leži tu!"

"Da," sem odgovoril in skušal prodreti s svojimi ustnicami do njenih prsi. V tem trenutku je ležala pred mano a čisto odprta obleka. A hipoma se je osvestila, ko da je šla predaleč; pokrila se je zopet in se malce vzravnila. In da bi skrila svojo zadrego radi odprte obleke, je spet pričela govoriti o množici izpadlih las, ki so mi ležali na rami.

"Zakaj vam lasje tako izpadajo?"

"Ne vem!"

"Oh, seveda, preveč pijančujete in nemara... Fej, saj se povedati ne morem! Sramujete se! Ne, tega bi si ne mislila od vas! Da vam že tako mladim izpadajo lasje!... Zdaj mi izvolite povedati, kako prav za prav živite. Prepričana sem, da je strašno! Ampak čisto resnično, slišite! Nobenih izgovorov! Sicer pa vam na nosu berem, če mi kaj prikrivate. Tak pripovedujte zdaj!"

"Da, ampak najprej vas smem poljubiti na prsi, ali ne?"

"Ne, ljuba moja, sladka... prosim, ali smem najprej?"

"Mm. Ne, ne, ne najprej... nemara pozneje... Najprej bi rada slišala, kakšen človek ste. Ah, prepričana sem, da je strašno!"

Mučilo me je, da misli o meni vse najhujše; bal sem se, da bi je ne odbil popolnoma in nisem prenešel sumu, ki ga je gojila glede mojega življenja. Hotel sem se oprati v njenih očeh, se izkazati vrednega nje, ji dokazati, da sedi ob strani malone angleškega človeka. Gospod, ti moj bog, doslej sem lahko sešel na prstih, kolikokrat sem pal.

Pripovedoval sem vse in pripovedoval samo resnico. Ničesar nisem napravil hujšega kot je bilo; nisem nameraval vzbujati v nji sočutja; priznal sem tudi, da sem nekega večera ukradel pet kron...

Sedela je in prisluškovala z odprtimi usti, blede, prestrašena, do smrti zbegana v svojih bleščočih očeh. Hotel sem stvar zopet popraviti, izbrisati žalostni vtis, ki sem ga napravil, zato sem se zravnal in rekla:

"Ampak zdaj je seveda vsega tega konec!" sem rekla, "o čem taksnem ne more biti govora; zdaj sem na varnem..."

Ona pa je bila zelo pobita. "Bog me čuvaj!" je rekla samo in nato molčala. Rekla je to v kratkih presledkih in je nato vsakokrat zopet obmolnila. "Bog me čuvaj!"

Prišel sem se šaliti, jo ščegetati in privil na svoje prsi. Obleko si je zopet zapela; to me je malo jezilo, da, naravnost žalilo me je. Kaj ji je bilo treba zapenjati obleko? Sem bil mar nevrednejši v njenih očeh, zdaj, ko nisem bil sam kriv tega, da so mi izpadali lasje? Ali bi ji bilo ljubše, če bi se bil napravil za razuzdanca? ... Le nikakih neumnosti ne! Zdaj je veljalo kar naskočiti! In če je bilo samo to, potem pri vsem, kar... Položil sem jo vzdolž, položil jo kratkoma na zofo.

Branila se je, — sicer čisto narahlo — in me ogledovala začudeno.

"Ne... kaj hočete?" je vprašala.

"Kaj hočem?"

He, vprašala je, kaj hočem! Naskočiti sem hotel, naskočiti kar brez ceremonij! Ni bila moja navada, naskakovati samo tako od daleč; to nikakor ni bil moj običaj, moja človeška posebnost. Prepričani kar tako se ne dam in samo od nagubanega čela se ne dam panati! Ne, ne, pri moji veri! Da ne bi opraviil svoje stvari, nisem še nikoli izšel iz takšne afere...

Zatorej sem naskočil.

"Ne!... ne, ampak...?"

"Ne, ali slišite?" je zakričala. In nato je postavila žaljive besede: "Saj niti za gotovo ne vem, če niste blazni!"

Nehote sem obstal in rekla: "Tega ne mislite resno!"

"Gotovo — bog ve, tako čudni ste! In tisto predpoldne, ko ste me zasledovali — takrat torej niste bili pijani?"

"Ne. Takrat tudi nisem bil lačen, ravnokar sem bil jedel..."

"Tem huje torej."

"Ali bi vam bilo mar ljubše, če bi bil pijan?"

"Da... Hu! Strah me je pred vami! Ampak za božjo voljo, izpusťte me že vendar!"

Preudarjal sem. Ne, izpusťiti je nisem mogel. Nikakih bedastih čenč ob pozni večerni uri na zofi, če smem prositi! Kvšku krjlo! He, prihajati s tako neumnimi izgovori v takšnem trenutku! Kakor bi ne vedel, da je vse sama sramežljivost. Potem bi moral biti res pravi zelenec! Tako, kar pri miru leži! Nobenih nealnosti! Živijo kralj in domovina!

Branila se je za čuda krepko, prekrepro, ko da se brani iz same sramežljivosti. Kakor po nerodnosti sem prevrnil svečo, da je ugasnila. Obupno se je branila in enkrat je celo narahlo zajecala.

"Ne, ne tega, ne tega! Če hočete, me lahko poljubite na prsi. Ljubi moj, dobri..."

Takoj sem obstal. Njene besede so se glasile tako prestrašeno, tako brez moči, da so me zažele globoko v mozeg. Mislila je, da mi bo dala nadomestilo, če mi je dovolila poljubiti jo na prsi! Kako lepo je bilo to, lepo in priprosto! Pal bi ti pred noge, pokleknil bi pred njo.

"Toda, ljuba, mala!" sem rekel ves zmeden, "ne razumem... zares ne razumem... kakšna igra je to..."

Dvignila se je in s trepetajočimi rokami priglajala svečo; jaz pa sem se naslonil na stol in nisem storil ničesar. Kaj se bo zdaj zgodilo? Prav za prav mi je bilo sila neprijetno pri srcu.

Pogledala je na steno, na uro, in se prestrašila.

"Uf! zdaj pride takoj služkinja!" je rekla. To je bilo prvo, kar je izpregovorila.

Umel sem tam migljati in vstal. Vzela je plašč, ko da ga hoče obleči, a se je premislila, ga pustila tam in šla h kaminu. Da bi se vsaj ne zdelo, ko da me hoče vreči skozi vrata, sem rekla:

"Ali je bil vaš oče vojak?" in sem se hkratu navel od odhoda.

Res, vojak je bil. Kako pa vem to?

Saj ne vem, samo domislil sem se tega. Kako čudno!

Ah da. Ponekod se me polasčajo slutnje. Ha, ha, to je vendar apadalo k moji blaznosti, da...

Ozrla se je hlastno k višku, a ni odgovorila. Čutil sem, da jo moja navzočnost muči in sem hotel napraviti kratek proces: Šel sem proti vratom. Ali mi neče dati nobenega poljuba več? Mi še roke ne da? Stal sem in čakal.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

"Ali hočete zdaj iti?" je vprašala, a še vedno tiho stala pri kaminu.

Ničesar nisem odvrnil. Ponizan in zbegan sem stal tam in gledal nanjo, ne da bi izpregovoril. Zakaj me vendar ni pustila pri miru, če ni imelo biti nič iz vsega tega? Kaj sem bil jaz v tem hipu? Zdelo se je, da je prav nič ne briga, da sem pripravljen k odhodu; bila je hipoma izgubljena zame in iskal sem besed, ki bi jih ji povedal v slovo; težko, globoko besedo, ki bi jo zadela in ji nemara glede malce imponirala.

Pota življenja

Napisala Tadeja Gidlevska

Solnčni žarki so plesali nad pokrajino, trepetali okrog zvoničala majhne italijanske vasice in metali srebrne plošče na širo morjsko gladino.

Erika je zgodaj vstala in se odločila, da pojde v jutrnjih urah na peščino. Dopust je hotela pošteno izrabiti, nobene ure ni marala pustiti neizrabljene, da bi se okrepčana in z novimi močmi vrnila v vele mestni življenjski boj. Lagodno je stopala s politiimi živel skozi vijugaste ulice majhne italijanske ribiške vasi proti morski peščini. S knjigo in nekaj časopisi, pod pazduho, v širokem kopalnem plašču in v kopalni obleki pod njim — tu ni bilo perečih vprašanj glede toalete. Sveže je dehtelo sadje v mrežici, bingljajoči na njenem komolcu: to je bila njena oborožba.

Ko je zavila v ozko ulico, ki je z glavnega trga držala proti peščini, ji je prišel nasproti neki mlad mož. Bil je prav tako v kopalni obleki, imel je prav tako neko knjigo pod pazduho in kopalni plašč malomarno vržen

čez ramena: očitno tudi kopalnični gost. Oba sta hotela nepoznano drug mimo drugega. Ko sta šla pa v ozki ulici skoraj vtrčir in bi se skoraj zadela drug v drugega, sta izmenjala dolga vprašujoča pogleda. Njuna koraka sta zastala...

"Da, da, jaz sem," je prikimala Erika in se zasmejala. Ponudila je še zmerom osuplemu mlademu možu svojo roko.

"Temu pravijo slučaj," je rekla.

"Morebiti tudi usoda," je odvrnil.

"V usodo ne verujem," se je nasmehnila Erika.

Oba sta korakala drug ob drugem proti peščini... Ona je spuščala pesek skozi prste. Ležal je pred njo, jo pogledal in vprašal:

"Koliko časa je že prav za prav od takrat?"

"Deset let. Dolgo časa."

Prikimaj je.

"Marsikaj se je že zgodilo med tem časom. In vendar je minilo kakor v sanjah. Kakor da bi mimo švignilo."

In začela sta zbužati svoje spomine. Kako sta se spoznala. Bila sta doma v istem podeželskem mestu. Prvič sta se videla prvi

šolski dan v svojem življenju. Ista pot ju je vodila v šolo, leta in leta. Skupaj sta jo prehodila v snegu in dežju, v solncu in smehljajoči se pomladi. Mnogi so mislili, da sta brat in sestra. Zjutraj jo je čakal pred hišo, opoldne pa pred šolo. Pogosto je nosil njeno šolsko torbo, kadar je bila že utrujena. Bila je njegova gospodarica, njegova mala tiranka. Delila sta žalost in veselje, skrbi in svoje mladostne skrivnosti. Tako sta rasla drug ob drugem. Njuna pot v šolo je bila vez med njima. Starši obeh otrok se niso poznali in tako je bil ostal del dneva med njima neka stena.

In nekega dne se je za oba odprl nov svet: Erika je odšla v vele mesto, da bi se tam izobražila v umetnosti, Klemens naj bi pa študiral v nekem drugem mestu. Življenje, ki ju je združilo, ju je prav tako iznenada in neugledno ločilo. Kratko slovo: Klemens je Eriko naglo in boječe poljubil na čelo. Lička obeh je takrat zalila rdečica. Potlej sta hitela vsak v svojo smer. Domov.

"Gledal sem tvojo svetlozeleno obleko, kako se je svetlikala v soncu, dokler nisi zavila okrog

ulicega vogala," je dejal Klemens zaspano.

"Ali si se obrnil za menoj?"

"Seveda! Ali ti ne?"

"Ne."

"Niti enkrat? Niti za trenutek?"

Zanikala je.

"Bala sem se. Slovo bi postalo potlej trpko in solzavo. Bolje je bilo tako," je pojasnila.

Kmalu sta prebolela bolečino ločitve. Nova okolica, vele mestne slike, mladostna zaletelost so preteklost kmalu potisnili v najskritejši predal spomina.

Vendar drug na drugega nista pozabila. Od časa do časa — čisto iznenada, očitno brez vzroka — se je v njih pojavilo vprašanje: Bog ve kje je zdaj Klemens? ... In kje je Erika? ...

Ne da bi počakala odgovora, se je vprašanje spet pogreznilo v podzavest.

"Pogosto sem imel občutek, da te moram zdaj zdaj aretati. In zmerom sem bil razočaran," je pripovedoval Klemens. "Potlej sem ti hotel pisati, toda kam? Nisem hotel preiskovati in vpraševati."

"Saj tudi ne bi imelo smisla. Ljudje si preveč pisarijo. Zmerom skušajo ožvežiti svoje spomine in ujeti življenje. Zmerom zamen: rezultat je samo z vlijudnimi frazami in opravičili popisan list papirja."

Solnce jo je rjavo ožgalo. Erika se je iztrgala iz premišljevanja in planila v morje. Klemens pa za njo in kmalu ni bilo od obeh plavalcev videti drugega kakor dve majhni črni piki daleč zunaj v zalivu...

Slika kaže ognjenik na gori